

UNIE BANK VOOR NEDERLAND EN KOLONIEN

- J.H.B. Visker -

Uit: V.V.O.F. Mededelingenblad Elfde jaargang Nr. 2 van juli 1987, blz. 5 t/m 8.

Een onzer leden heeft de redactie verzocht iets te vertellen over de geschiedenis van de Unie Bank voor Nederland en Koloniën. Naar aanleiding hiervan zijn wij in de archieven gaan speuren, wat tot nu toe de volgende gegevens heeft opgeleverd.

De Unie Bank werd opgericht op 18 april 1914.

Het doel van de vennootschap werd omschreven als, "het uitoefenen van het kassiers- en bankiersbedrijf en het doen van financieele operaties in het algemeen, het beheren van vermogens van anderen, het deelnemen in syndicaten en consortiën en het doen van al zoodanige handelszaken, als met het een en ander in verband staat".

Het hoofdkantoor was gevestigd te Amsterdam, aan de Keizersgracht 521.

Agentschappen waren er te Rotterdam, 's-Gravenhage, Tilburg, Leeuwarden, Oosterwijk, Lochem en Borculo.

Overzeesche agentschappen bevonden zich in Batavia, Soerabaja, Medan, Semarang, Bandoeng en Weltevreden.

Via tal van onderhandse en openbare emissies steeg het uitstaand Kapitaal van *f* 1 miljoen bij de oprichting tot *f* 10 miljoen in 1920. Hierna volgt een overzicht van de ontwikkeling ervan:

Oprichting 1914	<i>f</i> 1.000.000,—
November 1916: claim-emissie 1:1 a 109	<i>f</i> 1.000.000,—
Stand ultimo 1916	<i>f</i> 2.000.000,—
Juni 1917: claim-emissie 1:4 a 106	<i>f</i> 500.000,—
1917 : onderhandse plaatsing	<i>f</i> 1.000.000,—
Stand ultimo 1917	<i>f</i> 3.500.000,—
Juni 1918: onderhandse plaatsing	<i>f</i> 500.000,—
Stand ultimo 1918	<i>f</i> 4.000.000,—
April 1919: claim-emissie 1:4 a 105	<i>f</i> 1.000.000,—
Sept. 1919: claim-emissie 2:5 a 104	<i>f</i> 2.000.000,—
Okto. 1919: onderhandse plaatsing	<i>f</i> 1.000.000,—
Stand ultimo 1919	<i>f</i> 8.000.000,—
Juli 1920	<i>f</i> 2.000.000,—
	<i>f</i> 10.000.000,—

Over deze periode steeg het maatschappelijk kapitaal [het zonder statutenwijziging maximaal uit te geven nominaal vermogen) van *f* 5 miljoen tot *f* 15 miljoen.

De nominale waarde van de stukken bedroeg *f* 1.000,—. De meeste aandelen zijn aan toonder gesteld, slechts 50 stukken stonden op naam.

De toonder-stukken konden op verzoek van de houder in coupures van *f* 200,— worden gesplitst.

In november 1916 werden de aandelen in de officiële notering te Amsterdam opgenomen.

Tot ultimo 1920 heeft de koers geschommeld tussen de 121 en 100 %. In de beste zeven jaren van haar bestaan maakte niet allen het aandelenkapitaal een flinke groei door, maar vertoonden vrijwel alle cijfers een gestage toename.

Zo steeg van 1914 tot en met 1920 bij voorbeeld de post toevertrouwde deposito's en rekening-courant gelden van *f* 1,1 miljoen tot *f* 31,5 miljoen, en de debiteurenportefeuille van *f* 1,6 tot *f* 36 miljoen. De netto winst groeide van *f* 27.700,— tot *f* 1.227.200,—.

Daarna is het echter misgegaan. In de loop van 1921 werd besloten het dividend, sinds de beursintroductie telkens vastgesteld op 7 %, te verlagen tot 5 %. Kennelijk werd hier en daar al wantrouwen gekoesterd, want de beurskoersen fluctueerden in 1921 tussen duidelijk lagere niveaus dan tevoren (hoog/laag: 100 - 62), terwijl op 31 december van dat jaar een circulaire werd gepubliceerd "ter tegemoetkoming aan aanvragen om mededelingen betreffende de toestand der Bank". Deze circulaire hebben wij helaas (nog) niet kunnen achterhalen, maar bij de bekendmaking van de jaarcijfers bleek een duidelijk ongunstige ontwikkeling. De debiteurenportefeuille viel terug tot (ultimo 1921) *f* 21,5 miljoen en de post toevertrouwde deposito's en rekening-courant gelden tot *f* 15,5 miljoen. Het dividend werd gepasseerd. Toch werd nog een netto winst verantwoord van *f* 616.350,—. Het zou de laatste keer zijn.

Over 1922 was het verlies f 232.700,—, terwijl de twee daaropvolgende jaren verliezen van resp. f 2,2 miljoen en f 7,1 miljoen werden geleden.

Ook in 1925 werd met negatief resultaat gewerkt en op 30 oktober van dat jaar trad de maatschappij in liquidatie. Tot liquidateur werd benoemd de heer C.G. Vattier Kraane, voorheen commissaris. Een groep groot-crediteuren verklaarde zich bereid een belangrijk bedrag ter beschikking te stellen om alle crediteuren volkomen te bevredigen. De Indische zaken werden afgewikkeld door de Nederl.-Ind. Escompto Mij.

In 1927 werd een voorstel van een groep aandeelhouders om de zaken voort te zetten verworpen. In 1929 deelde de liquidateur mee: "dat de liquidatie nog niet beëindigd kan worden, daar een langzame afwikkeling in het belang is van de enkele crediteuren van de bank, die in een uitstel hebben toegestemd. Voor de aandeelhouders zal echter geen uitkering beschikbaar komen". Gezien het bovenstaande zal het geen verbazing wekken dat gedurende de laatste jaren van de Unie Bank de tendens in de aandelenkoers een dalende is geweest.

Als hoogste en laagste koersen kunnen achtereenvolgens worden genoteerd:

1923:	39	—	29
1924:	35	—	14
1925:	18	—	1
1926:	1	—	1/8
1927:	1 1/4	—	1/8

Na 1927 hebben wij geen koersen meer kunnen vinden.

De redactie is zich ervan bewust dat in dit artikel zeker niet het volledige "verhaal" van de Unie Bank voor Nederland en Koloniën uit de verf is gekomen. Tal van vragen blijven onbeantwoord. Welke factoren lagen ten grondslag aan de snelle opkomst en ondergang van de Unie Bank? Wat was de rol

van directeur G.R. van Kralingen, die een ernstig meningsverschil had met het Bestuur over de leiding der zaken van de bank, en die bij het besluit tot liquidatie een schadeloosstelling kreeg toegekend? Was het plichtsbesef dat de liquidateur (en ex-commissaris) deed afzien van een salaris voor de langdurig afhandeling?

Wij weten het momenteel niet, maar wij zoeken verder in de dossiers en andere bronnen. Wanneer leden beschikken over informatie omtrent de Unie Bank zouden wij het op prijs stellen als die gegeven aan ons worden doorgegeven. Wij hopen in ons volgende nummer weer stof te hebben verzameld voor een vervolgartikel over deze Bank.